

A fordított áfa bevezetésének hatásai

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége (MOSZ) már kétszer tiltakozott az ellen, hogy a Vidékfejlesztési Minisztérium a sertéstartásban is be kívánja vezetni a fordított áfát. Az első bejelentés után több, állattartókat is tömörítő érdekképviselővel együtt a MOSZ is – tiltakozott a bevezetés ellen, akkor visszakozott az agrártárca. Ám egy újabb VM-közlemény szerint mégiscsak be kívánják vezetni a fordított áfa-t, ha Brüsszelben is jóváhagyják ezt a lépést. Máhr Andrással, a MOSZ főtítkárhelyettesével arról beszélgettünk, hogy mi is a baj ezzel az intézkedéssel.

A fordított áfa bevezetésétől a kormányzat azt várja, hogy fehéritse a szürkegazdaságot, kezdte mondandóját a főtítkárhelyettes. A fordított áfáról azt kell tudni, hogy amíg a normál áfarendszer szerint az eladó az áfával növelt áron adja el a termékét, majd az áfát befizeti, s a vevő visszaigényli a költségvetéstől, addig a fordított áfa esetében az eladó áfamentes áron értékesíti a terméket, a vevő pedig az adóbevallásában – pénzmozgás nélkül – egyidejűleg vallja be és igényli vissza a termék áfáját. Ha viszont nincs áfatartalma az árnak, akkor a termelő minden esetben visszaigénylője lesz az áfának, és ezáltal a sertéstartók likviditása drasztikusan romlik.

Romló likviditási pozíció

A visszaigénylői pozíció azért rontja a sertéstartók likviditási helyzetét, mert egyrészt jóval később jut ehhez az összeghez, másrészt a termelők a felvásárló által megfizetett áfából eddig átmenetileg finanszírozhatták a költségeiket terhelő áfát. Magyarán a sertéstartóknak bevételkiesésük keletkezik, ami a főtítkárhelyettes szerint 15 milliárd forint többlethiteligényt gerjeszt, még ha megkapják is a hitelt, a kamat költsége akkor is 1–1,5 milliárd forintot tesz majd ki. Tény viszont, hogy a húsipar likviditási helyzete javul, mivel nem kell kifizetni az

áfát a termelőknek. Egy olyan ágazatról van szó, amelynek a jelenlegi gazdasági helyzetben is jelentős növekedését vizionálja a kormány (pl. hét éven belül a sertésállomány megduplázását), miközben még mindig az állatállomány további csökkenésének vagyunk tanúi, és a kialakult folyamatok miatt további jelentős állománycsökkenés következhet be.

Máhr András szerint a kormány is tisztában van a leírtakkal, és azért ragaszkodik mégis ehhez a lépéshez, mert az az illúziójuk, hogy kifizérhetik vele a gazdaságot. Tény, hogy a gabonánál bevált ez a lépés, mivel ott elég jelentős az export, s az export áfájával való visszaélések mérsékléséhez ez jó eszköz. A sertéstartók viszont jellemzően belföldre értékesítenek, a hazai húsiparnak adják el az élő állataikat. Látni kell, hogy a sertésállomány 70 százaléka néhány száz szakosított telepről származik, a többi 30 százalék kerül a vágóhidakra kisebb telepekről. Ez utóbbiaknál lehetne hatékony a fordított áfa bevezetése, de várhatóan mégsem lesz az, mert a többség kompenzációs felárral dolgozik. Márpedig ebben az esetben a fordított áfa nem alkalmazható, mivel csak akkor érvényes a rendszer, ha mind az eladó, mind a vevő úgynevezett egyenesáfa-alany.

Ha bármelyik szereplő (ilyen a kompenzáció-feláras őstermelő is) különleges áfaalannyá válik a fordított áfa már nem alkalmazható.

Nem alkalmazható

A sertéságazatban a fekete- vagy a szürkegazdaság első sorban a hús és a húskészítmények piacán jelenik meg. Erre a termékkörre a fordított áfa a kormány tervei szerint nem vonatkozna, és nem is vonatkozhat, mert az uniós szabályok is kimondják, hogy a fordított áfa külön engedéllyel, különleges esetekben és átmeneti időszakra (maximum két évre) vezethető be. Tehát a fordított áfa nem alkalmazható olyan termék esetében, amely közvetlen fogyasztói forgalomba kerülhet, márpedig a húské és húskészítményeké ilyen termékkör. Arról sem szabad megfeledkezni, hogy az átmeneti időszakban olyan kormányzati intézkedéseket is meg kell hozni, amelyekkel a bevezetés indokaként szereplő események nem ismétlődnek meg, de ez utóbbival kapcsolatban még csak ötleteket sem lehetett hallani.

Ez az intézkedés kifejezetten rossz a sertéstartóknak, hiszen tovább romlik amúgy is bizonytalan helyzetük, ennek pedig könnyen az lehet a következménye, hogy a hazai sertésállomány tovább csökken. Ez megnöveli az import húsok és húskészítmények iránti igényt, ami nem hogy fehériti, hanem inkább tovább szűrkíti a gazda-

ságot. Ugyanis nem vitatható, hogy egyes kutatások szerint a fekete gazdaság mértéke már 30 százalék körüli, vagyis komoly teret nyert. Ha és amennyiben bekövetkezik az állattartók likviditásának romlása, akkor csökken az állomány, csökken a hazai körben előállított élő állat mennyisége és további munkahelyek vesznek el.

Azonnali intézkedések

Ahhoz, hogy ebben a rendkívüli helyzetben e folyamatok megállíthatók vagy mérsékelhetők legyenek, azonnali érdekműködési kormányzati beavatkozásra lenne szükség, hangsúlyozta a főtítkárhelyettes. Ennek keretében többek között a sertés és baromfi állattartói támogatások azonnali, megemelt összegű kifizetését, a tej szerkezetátalakítási támogatások 2012. évi kifizetését kéri. A MOSZ már korábban is kezdeményezte, hogy hozzanak létre állami takarmányalapot, és hogy az állam saját, e célra létrejött vállalatain keresztül (TIG, Concordia) segítse az állattartók takarmányellátását. Az érdekképviselő azt is kezdeményezi, hogy egy évre függesszék fel az állattenyésztést terhelő élelmiszerlánc-felügyeleti díj fizetési kötelezettségét. Máhr András szerint ha a kormány az áfarendszer módosításával kíván segítséget nyújtani, akkor az alapvető élelmiszerek mindegyikénél – az alapanyagoktól a végtermékig – kellene csökkenteni az élelmiszerek 27 százalékos áfáját. Ráadásul ez is csak akkor lenne hatékony, ha ezzel együtt olyan kormányzati intézkedés születne, amely garantálja, hogy a csökkentés összege eljut az alapanyag-termelőkhöz is. A gazdaság kifehéritése érdekében történő áfacsökkenés miatt keletkező költségvetési kiesés néhány éven belül valószínűleg megtérülne.

H. GY.